

PTICE OKOLI NAS

V knjižici so zbrani napotki, kako lahko z majhnimi spremembami pomagamo pticam, ki so se naselile v naši bližini. S tem obogatimo svoje bivalno okolje ter se tesneje povežemo z naravo.

Kazalo

Kako pomagamo pticam v naseljih?	3
● Pticam prijazno urejanje vrta	3
● Hranjenje ptic pozimi	18
● Voda za ptice	26
● Gnezdilnice	28
Osnovni napotki za opazovanje ptic	36
Pogosta vprašanja o pticah	42
Fotogalerija ptic v naseljih	62
Viri, kjer lahko najdete več informacij	66

Kako pomagamo pticam v naseljih?

Pticam prijazno urejanje vrta

Vrt lahko po pestrosti živali, ki ga naseljujejo, celo bistveno prekaša okolje, v katerega človek ni posegel. Med živalmi so ptice gotovo najbolj opazne in priljubljene. V nadaljevanju sledi nekaj napotkov, kako lahko uredimo svojo okolico, da bo zanje še bolj privlačna.

Vrtna trata

Vrtna trata je ljudem prijazen podaljšani del doma zlasti v toplejšem delu leta. Na angleško trato pozabimo, ker ta uspeva le tam, kjer je dobila svoje ime. V Angliji se rast trave tudi pozimi ne prekine, stalne padavine pa ob redni košnji same oblikujejo travno rušo, ki jo prebada le malo zeli. »Angleška« trata na slovenskih tleh je lahko

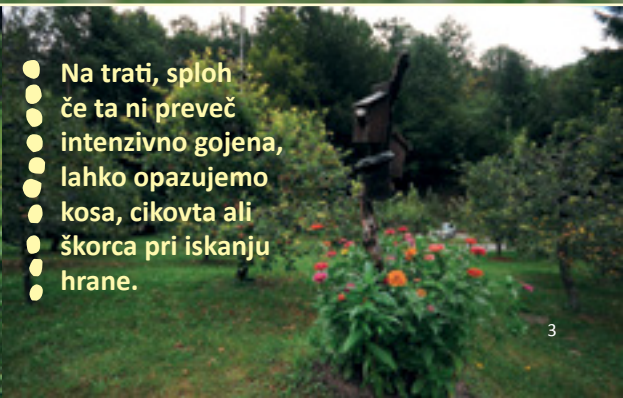
le tista, ki je bodisi obdelana s herbicidi, ki ubijajo širokolistno rastlinje, bodisi je mnogokrat košena. Če se nam zdi nujno, da je del trate stalno pokošen, poskrbimo, da vsaj en del kosimo le enkrat do dvakrat letno.

cikovt

- Na trati, sploh
- če ta ni preveč
- intenzivno gojena,
- lahko opazujemo
- kosa, cikovta ali
- škorca pri iskanju
- hrane.

Zeli, kot so plazeča detelja, plazeči skrečnik in navadna črnoglavka, prav tako dobro prenašajo hojo kot trava. Hkrati nas razveseljujejo s cvetjem, ki ne bo nikoli samevalo, saj so vse te rastline zelo medonosne. Obiskovale jih bodo žuželke, te pa bodo privabile tudi žužkojede ptice.

plazeči skrečnik

Sonaravno negovano vrtno trato bodo morda obiskali poljski murni ali pa bomo v njej naleteli na žabe. S košnjo na takšni trati ne pretiravajmo, rezilo kosilnice pa naravnajmo nad 7 cm. Tako bomo preprečili, da bi s kosilnico zmleli slepca ali druge večje živali.

Pri košnji ob mlaki bodimo pozorni na mlade žabe.

plazeča detelja

navadna črnoglavka

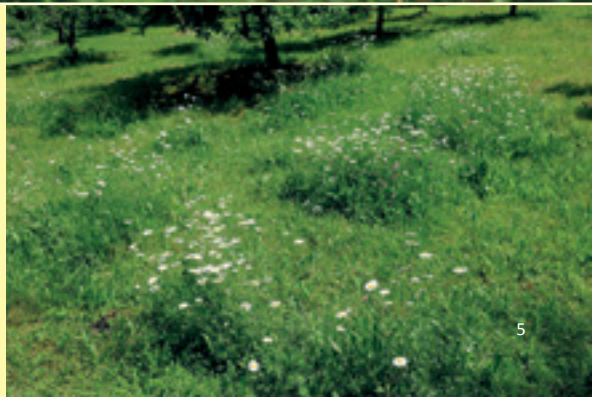
Z dozorelimi semeni travniških rastlin se hranijo tudi ptice, na primer lišček.

lišček

Prva košnja naj bo čim poznejša, da bodo rastline lahko razvile semena in plodove. S tem bomo povečali pestrost rastlin. Nadaljnje košnje si lahko sledijo pogosteje.

Lep estetski učinek imajo otoki trajnic in dvoletnic, ki smo jih pri košnji izpustili. Na lepo negovani vrtni trati delujejo takšni otočki cvetočih ivanjščic, spominčic in rmana prvinško in zelo privlačno.

Zelenjavni vrt

Zelenjavni vrt je primer okolja, v katerega je človek najbolj posegel. Neosveščeni lastniki vrtov ravno tu uporabljajo največ pesticidov in mineralnih gnojil, zato je pestrost vrst na takšnih vrtovih najbolj okrnjena. Ptice bomo v takšnih neprijaznih okoljih srečali le slučajno.

Pred žuželkami in njihovimi ličinkami, ki se prehranjujejo s povrtninami, nas bodo najbolj sonaravno reševale prav ptice. Lov na žuželke bo zanje lažji, če jim zagotovimo preže. To lahko naredimo z mozaikom rastlin, ki potrebujejo oporo (paradižnik, grah, fižol).

poljski vrabec

●●●●●●●●●●
**K manjšemu številu
žuželk pripomorejo
tudi vrane in vrabci.**

šmarnica

Okrasni vrt

Okrasni vrt, na katerem uspevajo pticam prijazne rastline, nas bo razveseljeval v vseh letnih časih. Kozmeje, cinije, osati, plavice in sončnice bodo med cvetenjem najprej privabljele medonosne čebele, čmrlje, muhe trepetavke (na sliki) in samotarske čebele ter številne metulje, zrele semenske glavice pa bodo gostile sinice, liščke, zelence in vrabce.

kanadska zlata rozga

Na vrtu se izogibajmo agresivnim tujerodnim rastlinam in sadimo čim več naših, avtohtonih vrst ter vrst, ki so se v stoletjih tradicije potrdile kot odlične. Okrasne tujerodne vrste, kot so japonski dresnik, kanadska zlata rozga in deljenolistna rudbekija pa so se izkazale za ene najbolj invazivnih rastlin in s tem škodljivih tudi za naravo izven meja naših vrtov.

kanadska zlata rozga

Živa meja

Žive meje, ki ograjujejo naše domove, so najcenejše ograje, predvsem pa so okolju prijazne: ne le za nas, temveč tudi za širšo okolico, še posebno v urbanih središčih.

Živa meja ustvarja prijetno klimo okoli našega doma, blaži veter, vlaži in hladi zrak zlasti tam, kjer prevladujeta asfalt in beton, ter služi kot najbolj učinkovita zvočna izolacija. Ob vsem tem nas ščiti pred pogledi mimoidočih in na spontan način povečuje intimnost naših domov.

navadna krastača

Žive meje resda razmejujejo in ograjujejo, gledano skozi človeške oči, živalski svet pa se v njih odlično znajde. So prave prometnice živalim, predvsem ježu, navadni krastači in drugim dvoživkam, v njih pa najde svoj prostor tudi gozdna miš.

enovrati glog

Za živo mejo izberimo grmovnice gozdnega roba, ki bogato cvetijo in rodijo, na primer črni trn, kalino, glog, rumeni dren, bezeg ali dobrovito. Cvetovi pridejo prav žuželkam, plodovi pa predvsem pticam, največkrat kosu, cikovtu, taščici, črnohlavki in drugim.

Žive meje so priročno mesto za gnezdenje vrstam, kot so kos, črnohlavka, zelenec in kalin. Zato v **mesecu maju in juniju žive meje ne strizimo**, saj bi s tem ogrozili ptice, ki gnezdijo v njej.

črni trn

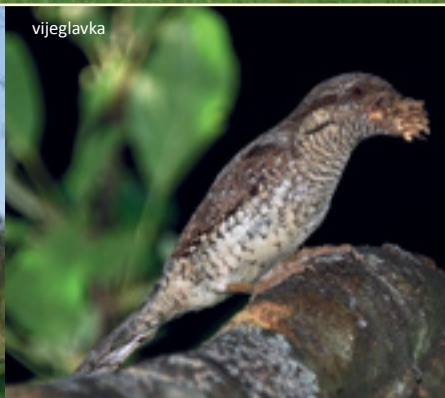

gnezdo v živi meji

Sadovnjak

Sadovnjak si lahko privoščijo tisti, ki imajo okoli doma nekoliko več prostora. To pa ne pomeni, da si sadnega drevesa ne morejo privoščiti tisti z manjšim vrtom ali celo stanovalci stanovanjskih blokov. Prvi lahko zasadijo posamezno drevo, ki je lahko katera koli sadna vrsta. Ljudje, ki najdejo priložnost za sporazumevanje z naravo tudi na balkonu stanovanjskega bloka, pa bodo zasadili drevo v koritu. Seveda takšno, ki je cepljeno na nizko podlago.

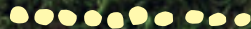
Pri izboru sort se odločimo za stare, ki se v novejšem času zopet uveljavljajo (carjevič, krivopecelj, bobovec, tepka). Preizkušene so in predvsem dobro prilagojene našim klimatskim razmeram. Stare sorte sadnega drevja so tudi veliko **bolj odporne proti škodljivim žuželkam in boleznim**. Za uspešno rast ne potrebujejo dodatnih škropiv. Posadimo mlado drevo, cepljeno na sejanec! Z leti bo postalo visokodebelno, obirali pa ga bodo še naši vnuki.

močvirska sinica

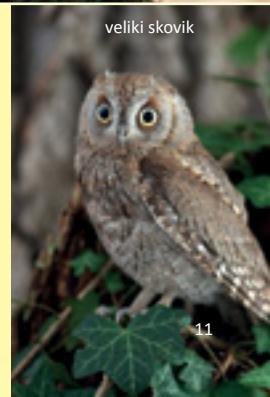
S puščanjem starih visokodebelnih sadnih dreves ohranjamo naravna dupla, v katerih bodo gnezstile ptice.

V sadovnjak lahko umestimo tudi malo drugačno sadno drevje. Ptice pozimi se bodo zelo razveselile jerebike, mokovca ali skorša. Poleg tega, da so te vrste vir hrane za ptice, je mogoče iz njihovih plodov pridelati odlične marmelade. S pravilnim obrezovanjem postaneta celo črni trn ali dren pravi drevesi.

Sadovnjak deluje kot presvetljen listnati gozd, zato bomo v njem spoznavali podoben živalski svet. Posebno ptice bodo zelo opazne. V sonaravno negovan sadovnjak, torej tistega, v katerem **ne škropimo z insekticidi in drugimi pesticidi**, namestimo ptičje gnezdilnice. Izdelajmo jih z različno velikimi vhodnimi odprtinami, da bodo omogočale gnezdenje več vrstam ptic. Ptice bodo stanarino bogato poplačale, saj nam bodo pridelek obvarovale pred žuželkami.

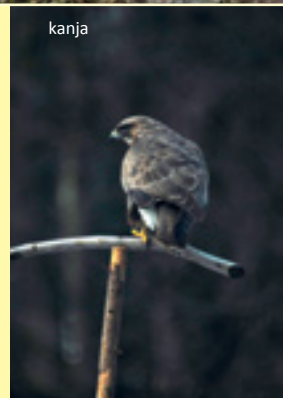
veliki skovik

S prežo, ki jo bomo postavili v večji sadovnjak, bomo privabili tudi ujede, zlasti kanjo. Ujede in sove bodo lovile poljske glodavce. Preža mora biti dovolj visoka, da po višini vidno izstopa nad krošnjami dreves, sicer ne bo učinkovita. Takšno prežo pa lahko namestimo tudi v odprto pokrajino.

kanja

A photograph of a garden pond. The water is dark and still, reflecting the surrounding greenery. Numerous large, round, green lily pads float on the surface, many of which are covered in water droplets. Three small, white, star-shaped flowers with yellow centers are in bloom among the lily pads. In the foreground, long, thin green grass blades arch over the pond. The background is filled with dense foliage, including some reddish-brown plants at the top.

Vrtna mlaka

Vodna površina na vrtu sodi med najpomembnejša okolja, seveda če je sonaravna in brez dodatnega okrasja ali celo električnih naprav in razsvetljave.

Vrtno mlako raje umestimo na sončno mesto.

V vodo **ne naseljujmo nobenih živali**, še najmanj rib, ki bi se sicer prehranjevale z mrestom dvoživk in njihovimi razvojnimi oblikami. Vodno telo bo pridobilo na pomenu takrat, ko bo življenje samo vstopilo vanj. S tem bomo pomagali dvoživkam in žuželkam, katerih razvoj se prične v vodi in na ta način vsaj deloma popravili škodo, ki smo jo ljudje naredili v naravi z uničevanjem mokrišč.

Vrtna mlaka mora biti na najglobljem delu globoka najmanj 60 cm, da živalim v njej omogoči uspešno prezimovanje.

zelena žaba

navadni pupek

zelena rega

kačji pastir (pasasti bleščavec)

Med vodnimi rastlinami so pomembne zlasti vrste, ki vodo bogatijo s kisikom, jo hkrati prečiščujejo in v njej tvorijo tridimenzionalno mrežo, ki izboljša življenjske pogoje vodnim živalim. Takšna sta na primer rmanec in rogolist. Robne rastline so lahko tudi tiste iz okrasnega vrta, vendar priporočamo nasaditve naših avtohtonih vrst obvodnih rastlin.

kačji pastir
(rani plamenec)

Plitvina je obvezna v vsaki vodi, ki jo umestimo na vrt. V njej se bodo sončili paglavci in se okopale ptice. Če bo v vodo padel jež, mu bo plitvina omogočila, da se bo rešil iz nje.

domači vrabec

Druge živali na vrtu

Vrt pa ni privlačen samo za ptice. S kupi vej in listja lahko vanj privabimo tudi ježa (na sliki), ki se bo ponoči mastil z golimi polži in ogrci, včasih pa tudi z mladiči glodavcev, če bo našel njihovo gnezdo.

Z netopirnicami bomo pomagali netopirjem, ti pa nas bodo reševali pred piki komarjev, ki so na njihovem jedilnem listu. Tudi metulje jabolčnega zavijača, ki letajo samo ponoči, bodo polovili, kar pomeni, da v našem sadovnjaku ne bo črvtivih jabolk.

krt

samotarska čebela
(listorezka)

Samotarske čebele, ki so ključne pri opravljanju žužkocvetnih rastlin, bomo privabili s preprostimi gnezdilnicami iz lesa ali trstike. Ker so zelo občutljive na kemično onesnaževanje, so pomembni bioindikatorji, saj jih v onesnaženem okolju ne bomo videli.

Naselitev gnezdilnic je ena od potrditev, da se naš dom nahaja v zdravem okolju.

zelenec

Hranjenje ptic pozimi

liščki, zelenci in pinože

Pozimi se nekatere vrste ptic same premaknejo bližje naseljem. Če jim v okolici svojega doma nastavimo hrano, si jih lahko ogledamo od blizu in jih bolje spoznamo.

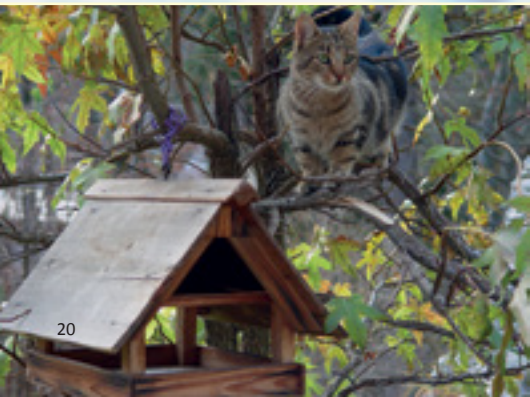
Zakaj krmiti ptice?

Upoštevanje strokovno stališče, hranjenje ptic nima posebnega pomena za njihovo ohranjanje. Zagotovo pa je to najenostavnejša možnost za opazovanje ptic in eden izmed načinov za razvoj našega odnosa do njih. Posebej otrokom je hranjenje ptic in opazovanje dogajanja ob krmilnici lahko eden prvih korakov k oblikovanju pozitivnega odnosa do narave. Zato hranjenje ptic, ob upoštevanju naslednjih napotkov, priporočamo.

Kakšna naj bo krmilnica?

- Izdelana naj bo iz lesa, ima naj streho.
- Lahko je tudi preprost pladenj z robom, postavljen na suho mesto, na primer pod nadstrešek.
- Ploskev, kamor nastavljamo hrano, naj ima 2 cm visok rob in tloris velik vsaj 30 x 40 cm.
- Hrana naj bo dostopna z vseh strani.

Kam postavimo krmilnico?

Namestimo jo tako, da bomo ptice v njej lahko opazovali: na vrt, teraso ali balkon. Postavimo jo v bližini kritja, ki ga pticam predstavljajo krošnje dreves oziroma grmov, da se lahko krmilnici postopno približajo, vendar ne preblizu (vsaj dva metra stran), da jih ne morejo presenetiti plenilci (na primer mačka).

Uredimo tudi talno krmišče, saj se nekatere vrste raje hranijo na tleh (na primer drozgi in ščinkavci). Krmišče naj bo bolj na odprtem, da lahko ptice opazijo približujočega se plenilca. Priporočljivo je, da ima streho, ki zaščiti hrano pred snegom, dežjem in vetrom.

menišček

Če opazujemo skozi okno, se premikajmo brez sunkovitih gibov, da ptic ne plašimo. Na okno nalepimo nalepko ali kaj narišimo, da preprečimo zaletavanje ptic v steklo.

zelenci

Krmilnica lahko visi na žici ali je nameščena na kolu (visokem okrog 1,5 m), pazimo le, da je čvrsto pritrjena.

Kdaj hranimo?

Hraniti lahko začnemo že pozno jeseni, vsekakor pa, ko je v naravi sklenjena snežna odeja in so nočne temperatur pod lediščem.

Pticam lahko
ponudimo tudi
na žico nanizane
arašide v lupini.

Ko smo enkrat začeli s hranjenjem, s tem nadaljujmo vsak dan do večje trajnejše otoplitve, ko s hranjenjem postopno prenehamo.

velika sinica

S čim hranimo?

Najbolj univerzalno pravilo je, da hranimo samo s hrano, ki je pticam v enaki obliki dostopna tudi v naravi. Ptice **ne hranimo z ostanki hrane**, posebej ne s tisto, ki je bila soljena in kuhana.

Za zrnojede ptice (ščinkavec, čížek, dlesk, poljski vrabec, domači vrabec, velika sinica, plavček, brglez, veliki detel, turška grlica in druge) je najlažje kupiti že pripravljeno hrano. To je lahko mešanica sončničnih semen, prosa, semen konoplje, lahko pa so le sončnična semena.

Kosu, brinovki in taščici nastavimo jabolka, ovsene kosmiče ali rozine. Te vrste imajo zelo rade tudi plodove jerebike, rumenega drena, črnega trna, gloga, mokovca, ki jih lahko jeseni nabereмо in posušimo.

Pticam lahko nastavimo tudi bukov žir, ki smo ga nabrali jeseni, ali bučna semena. Velikemu detlu lahko nastavimo cele orehe in lešnike. Najbolje je, če jih postavimo kar na tla ob drevesu.

Talna mešanica naj vsebuje tretjino konopljinih semen, tretjino sončničnih semen in tretjino mešanice ovs, pšenice in prosa. Idealnega recepta ni. Kmalu boste videli, katera hrana ostaja, zato te ne uporabljajte več oziroma zmanjšajte njeno količino.

kos

Posebej pomembno

Krmilnico moramo redno preverjati in čistiti, saj se v njej nabirajo ostanki hrane in iztrebki, ki so lahko vir okužbe z različnimi povzročitelji bolezni.

Če imamo vrt, pustimo jeseni na brajdah za ptice nekaj grozdja in na drevesih nekaj sadja: obiskali ga bodo kosi, lahko pa celo brinovke in cararji.

Ptice lahko hranimo tudi tako, da **sadimo »plodonosne« vrste grmovnic** in dreves, kot so: šipek, robida, malina, črni trn, glog, mokovec, brek, skorš, navadna krhlika, črni bezeg, rdeči in rumeni dren, jerebika, dobrovita, brogovita, bršljan in divja trta. To je tudi najprimernejši način hranjenja ptic.

- Ptice pevke lahko
- na krmilnici lovi tudi
- skobec. Plenjenje je v
- naravi zelo pomembno
- in je naraven proces,
- zato skobca ne
- preganjajmo.

Voda za ptice

Včasih lahko opazujemo ptice, kako čofotajo v kakšni cestni luži. Tudi z nastavljanjem vode jih lahko privabimo v svojo bližino in jih preko celega leta opazujemo pri pitju in kopanju. Takšen napajalnik bo najbolj obiskan spomladi in poleti, ptice pa bodo vodo iskale tudi v hladnejših mesecih.

Kako pticam ponudimo vodo?

- Za začetek z vodo napolnimo plitev podstavek za rože, lahko pa uporabimo tudi kakšno drugo plitvo posodo.
- Voda naj bo tako plitva, da tudi najmanjše ptice v njej lahko stojijo (največ 5 cm). Pregloboka voda je za ptice past, saj se v njej lahko utopijo.
- Pomembno je tudi, da ima posoda hrapavo površino, zato da pticam ne drsi.
- Če imamo možnost, uredimo na vrtu mlako s položnimi, ne drsečimi bregovi.

Kam jo postavimo?

Vodo postavimo na mesto, kjer imajo ptice dober pregled nad okolico, hkrati pa je v bližini kakšno grmovje ali drevje, kamor se v nevarnosti lahko umaknejo.

Priporočljivo je, da napajalnik namestimo na dvignjeno mesto, kjer bodo ptice varnejše pred mačkami. Po kopanju so namreč še bolj ranljive, saj z mokrim perjem slabše letijo.

Kako skrbimo za takšno napajališče oz. kopališče?

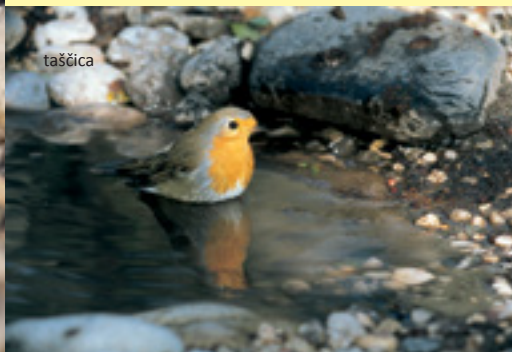
Vodo nadomeščajmo in menjajmo po potrebi, odvisno od letnega časa in padavin – poleti enkrat dnevno, pozimi lahko redkeje.

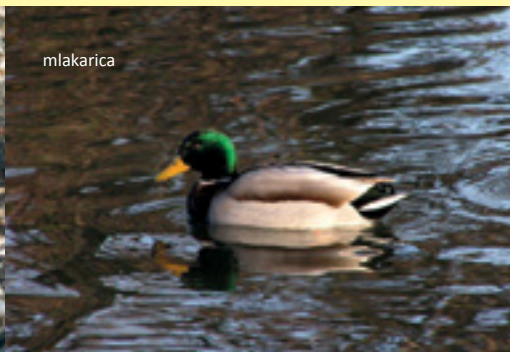
Še posebej v toplem vremenu posodo večkrat očistimo in odstranimo alge, ki se v plitvi vodi hitro razrastejo.

Pozimi, ko voda zmrzuje, lahko odstranjujemo led. Nikakor pa vodi ne smemo dodajati snovi proti zmrzovanju, saj te škodujejo perju ali pa so za ptice celo strupene.

taščica

mlakarica

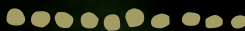
Gnezdilnice

Zakaj nameščamo gnezdilnice?

Drevesna dupla so za mnoge vrste ptic in drugih živali (na primer za netopirje in različne žuželke) edino mesto, kjer lahko uspešno vzredijo svoj zarod. Nekatere izmed njih (na primer smrdokavra, pogorelček, čuk) so postale že zelo redke in močno ogrožene. Eden od vzrokov ogroženosti je tudi **pomanjkanje primernih mest za gnezdenje – dupel**, ki so zaradi sečnje starih dreves postala zelo redka.

Ogroženim vrstam lahko pomagamo z nameščanjem gnezdilnic, ki nadomeščajo naravna dupla.

Kako izdelamo gnezdilnico?

Gnezdilnica mora biti trdna in imeti za vodo neprepustno streho.

Najprimernejši material za izdelavo je les, na zunanji strani zaščiten s premazom. Plastiko in kovine za izdelavo gnezdilnic odsvetujemo.

Streho prekrijmo s strešno lepenko.

V dno gnezdilnice navrtajmo nekaj lukenj s premerom do 5 mm.

Notranjosti gnezdilnice ne zgladimo in prebarvamo – grob material mladičem olajša izhod iz gnezdilnice.

Palčka pred vhodno odprtino ni potrebna.

Načrt za izdelavo gnezdilnic za različne vrste ptic

Vse dimenzije v tabeli so v centimetrih, debelina lesa je 2 cm.

Legenda:

A = plavček, menišček, čopasta sinica;

B = velika sinica, belovrati in črnoglavi muhar, vijeglavka, brglez, poljski vrabec;

C = pogorelček, šmarnica;

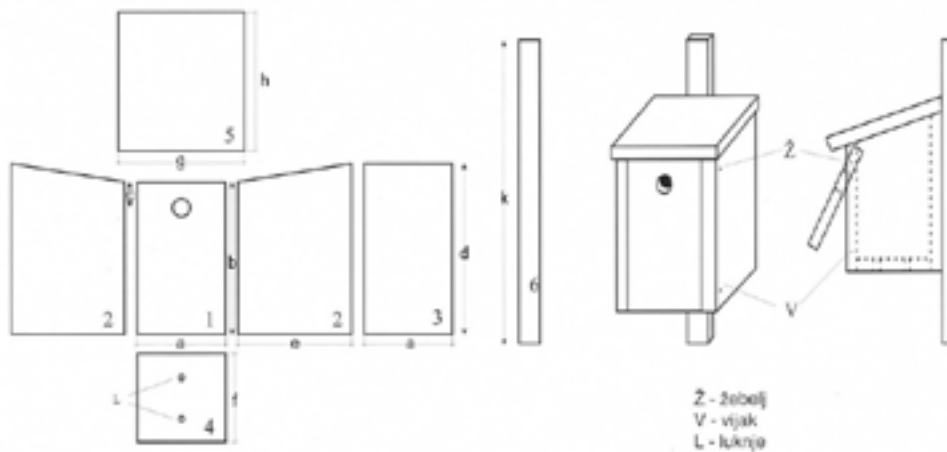
D = škorec, mali skovik;

E = smrdokavra, veliki skovik, čuk;

F = duplar, kavka, koconogi čuk;

G = lesna sova

Risba prirejena po: Zimmerli, E. (1994): Wohnungsnot - auch bei Gefiederten. SVS BirdLife Schweiz, Zürich.

Del		A	B	C	D	E	F	G
1	prednja stena	a	14	14	14	16	18	25
		b	24	24	24	30	35	44
		c	5	5	5	5,5	6	9
	vhodna odprtina	Ø	2,6 okrogla	3,2 - 3,4 okrogla	4,5 višina 3,0 širina	4,5 - 5 okrogla	6,5 - 7 okrogla	8,5 okrogla
2	stranska stena	b	24	24	24	30	35	44
		d	27	27	27	34	40	50
		e	18	18	18	20	22	29
3	hrbet	a	14	14	14	16	18	25
		d	27	27	27	34	40	50
4	tla	a	14	14	14	16	18	25
		f	14	14	14	16	18	25
5	streha	g	20	20	20	22	24	31
		h	22	22	22	24	26	30
6	nosilna letev	i	4	4	4	4,5	5	6
		k	47	47	47	58	66	80

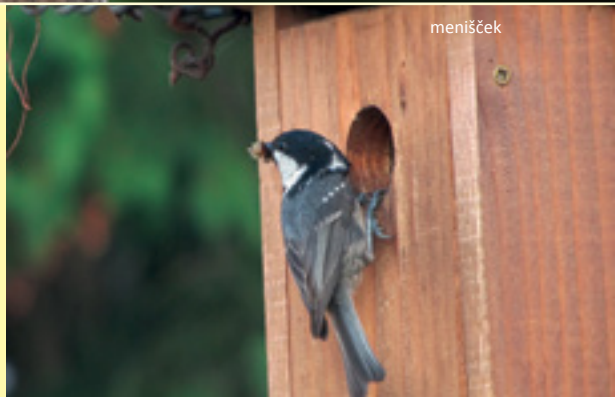
Kam in kako namestimo gnezdilnico?

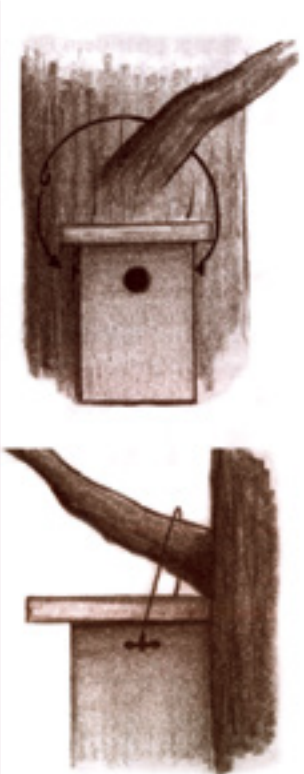
Gnezdilnico namestimo tako, da vhodna odprtina ni izpostavljena direktnemu dežju. Najbolje je, da je obrnjena proti jugu ali vzhodu.

Gnezdilnice za manjše ptice pevke namestimo vsaj tri metre od tal, za večje vrste pa še višje.

Za namestitev gnezdilnice izberimo mesto, ki ni dostopno mačkam.

velika sínica

Na drevo gnezdilnico pritrdimo z močno žico tako, da se ne premika. Žico je potrebno vsako leto popustiti oz. ponovno namestiti, sicer se vraste v drevo.

Risba prirejena po: Bezzel, E., et al. (1988): Werkbuch Naturschutz. Kosmos, Stuttgart.

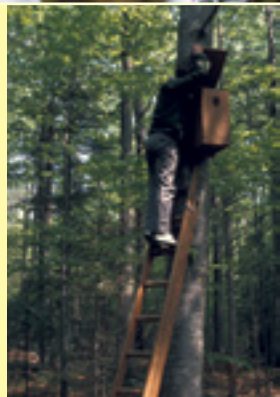
Kako vzdržujemo gnezdilnico?

Gnezdilnico vsako jesen očistimo in odstranimo staro gnezdo. Lahko se zgodi, da ptice gnezdilnic s starimi gnezdi naslednje leto ne bodo zasedle, saj so v njih zajedavci.

Primeren čas za čiščenje je november. Takrat je gnezdenje že končano, pozimi pa lahko ptice uporabljajo očiščeno gnezdilnico tudi za prenočevanje.

Če namestimo gnezdilnico za katero od vrst sov, ki gnezdijo v duplih (na primer lesna sova in čuk), dno gnezdilnice prekrijmo s slojem grobe žagovine ali šote, saj si sove same ne spletajo gnezd.

Posebej pomembno

Z namestitvijo gnezdilnice je del odgovornosti za uspešno speljan zarod ptic tudi na nas. Neprimerno izdelane, nameščene in vzdrževane gnezdilnice so lahko past za ptice.

leglo poljskega vrabca

Gnezdečih ptic ne smemo motiti. Fotografiranje na gnezdu, jemanje jajc in mladičev v roke ali celo iz gnezda ima lahko usodne posledice za ptičji zarod in je brez posebnih dovoljenj, npr. za raziskovalno delo, tudi protizakonito. Zaradi takšnih motenj je malo verjetno, da bo ptica prihodnje leto še gnezdila na istem mestu.

Če gnezdilnico zasedejo druge živali (čebele, sršeni, netopirji, polhi), jim omogočimo mirno bivanje in jih ne preganjamo. Tudi mnoge druge živali so zaradi pomanjkanja naravnih bivališč ogrožene.

Osnovni napotki za opazovanje ptic

Opazovanje ptic je zanimiv način preživljanja prostega časa. Že v naseljih se pojavljajo različne ptice in ugotavljanje, katerim vrstam pripadajo, je lahko pravi izziv. Z rednim spremljanjem ptic lahko zaznamo tudi različne spremembe v okolju, na katere se ptice hitro odzovejo z drugačnim vedenjem, spremenjenim številom osebkov ali celo izginotjem določenih vrst.

V Sloveniji je bilo do sedaj opaženih 390 vrst ptic, od teh jih 228 tudi gnezdi.

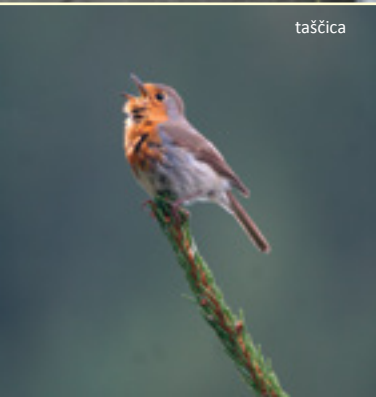

šmarnica

Kako opazujemo?

taščica

- Bodimo pozorni na ptice, na premikanje v krošnjah, izda jih tudi njihovo oglašanje.
-
- Čedprav so ptice v naseljih vajene ljudi in niso zelo plašne, jih bomo lažje opazovali, če bomo čim bolj **mirni in tihi**, naši gibi pa umirjeni in počasni.

Kdaj opazujemo?

Večina ptic je najbolj aktivnih v **jutranjem času**, v prvih treh urah po sončnem vzhodu.

Čez dan, posebno ob vročini, so bistveno manj aktivne. Od poznega popoldneva do noči so zopet bolj živahne.

pinoža

Večina vrst gnezdi spomladi od aprila do junija. Takrat intenzivno lovijo hrano za svoje pravkar izvaljene mladiče. Jeseni in spomladi lahko tudi v naseljih opazujemo ptice selivke. Pozimi lahko vidimo vrste, ki sicer gnezdiijo na severu Evrope, na primer pegame, brinovke, pinože in čičke.

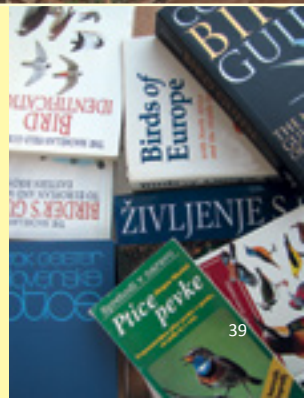
Priporočljiva oprema

Večino ptic v naseljih lahko opazujemo kar s prostim očesom. Če uporabimo **daljnogled**, si s tem pripomočkom bistveno olajšamo določanje ptic. Precej jasneje lahko opazujemo tudi njihovo obnašanje, ne da bi jih pri tem preveč motili.

Za opazovanje ptic so pri daljnogledih najboljše kombinacije povečave in premera objektiva od **8 x 30** do **10 x 50**.

Pri opazovanju pride prav **priročnik za določanje ptic**. V knjigarnah in knjižnicah so na voljo mnogi kvalitetni priročniki, tudi v slovenskem jeziku.

Kako določamo ptice?

kupčar

Ptice večinoma ne čakajo, da bi ugotovili, kateri vrsti pripadajo. Zato je pomembno, da si hitro in čim bolj natančno ogledamo, kako so videti, nato pa svoja opažanja primerjamo s slikami ptic v priročniku.

Navadno najprej opazimo, kakšne **barve** je ptica. Pozorni bodimo zlasti na barvo posameznih delov telesa. Ali opazimo kakšne posebne vzorce na glavi, perutih ali repu?

Poskušajmo oceniti **velikost** opazovane ptice. Pri tem si lahko pomagamo tako, da za primerjavo vzamemo nam znano vrsto (na primer manjši kot golob, večji kot vrabec) ali pa ptico po velikosti primerjamo z drugimi vrstami v bližini, ki jih že poznamo.

Opazujmo **obliko telesa** in posameznih telesnih delov, na primer obliko in velikost kljuna.

Pozorni bodimo na **vedenje** opazovane ptice: Kako se premika po tleh – hodi ali poskakuje? Na kakšen način leti? Se drži sama ali v jati? Se raje zadržuje na tleh ali v krošnjah dreves?

Pri določanju si lahko pomagamo tako, da opazovano ptico **skiciramo** ali pa si **značilnosti neznane vrste zapišemo**. Neznane ptice lahko tudi fotografiramo. Tako jih bomo kasneje lažje določili ali pa sliko poslali komu, ki nam bo pomagal pri določitvi.

Ptice lahko določamo tudi po **petju in oglašanju**. Pri tem si pomagajmo s posnetki (glej vire na str. 66).

Če želite poglobiti svoje poznavanje ptic, **priporočamo obisk katerega izmed izletov ali predavanj**, ki jih organiziramo v **Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije**. Tako boste najlažje preverili svoje znanje in izvedeli marsikaj novega in zanimivega. Program dogodkov je objavljen na spletni strani društva **www.ptice.si**.

Pogosta vprašanja o pticah

mladiča šmarnice

Našli smo mladiča, ki še ne zna leteti

Pri številnih vrstah ptic pevk mladiči zapustijo gnezdo, ko jim zraste perje, niso pa še sposobni leteti. Na tleh preživijo nekaj dni in v tem času se jim dokončno razvijejo letalna peresa. Starši jim medtem še kar nekaj časa prinašajo hrano in jih s klici opozarjajo na nevarnost.

Najbolje je, da najdenega mladiča pustimo tam, kjer je, in se čim prej umaknemo. Če ga ogrožajo mačke, ga postavimo na varnejše mesto (gram, drevo, živa meja, balkon, okenska polica). Pomembno je, da je to mesto v bližini in dostopno staršem, ki skrbijo za mladiča.

Če prepustimo skrb za mladiča njegovim staršem, ima mladič kljub nevarnostim, ki nanj prežijo v naravi, veliko več možnosti za dolgoročno preživetje in normalen razvoj, kot če bi zanj poskrbeli ljudje.

kos hrani speljanega mladiča

hudournik

Mladiči hudournikov pogosto pristanejo na tleh, od koder ne morejo več vzleteti. V večini primerov je rešitev zelo preprosta, saj je treba takega mladiča samo nekoliko dvigniti in mu omogočiti vzlet z višine.

- Najdeni mladiči se nam
- morda zdijo neobgljeni,
- zapuščeni in potrebni pomoči,
- vendar so njihovi starši
- verjetno v bližini in čakajo, da
- se umaknemo. Le tedaj bodo
- lahko naprej skrbeli za svoje
- speljane mladiče.

mladiči lesne sove

Mladiči sov zapustijo gnezdo, ko so še puhasti.
Če najdemo takšnega mladiča, je najbolje, da
ga pustimo na mestu, kjer smo ga našli.

mladič postovke

Ali starši res zapustijo mladiče, če smo jih prijeli?

mladič stržka

- Ne, za razliko od sesalcev ptice
- nimajo tako izostrenega voha in
- mladičev ne zapustijo, če smo jih
- prijeli. Ptice prepoznavajo svoje
- mladiče po videzu in oglašanju.
- Vseeno se izogibajmo prijemanju
- mladičev in jih raje pustimo, kjer
- smo jih našli.

mladič ščinkavca

Našli smo gnezdo

mladiči poljskega vrabca

- Če smo našli gnezdo, je bolje, da ga
- pustimo čim bolj pri miru, saj so ptice
- še posebej na začetku gnezdenja zelo
- občutljive na motnje in spremembe
- v okolici gnezda. Če se jim zazdi, da
- je gnezdo preveč obiskano, ga lahko
- zapustijo. S pogostimi obiski gnezda
- pritegnemo tudi pozornost plenilcev.

leglo kosa

Kako preprečiti, da bi se ptice zaletavale v stekla?

Ptice se pogosto zaletijo v steklo, ker v njem vidijo odsev okoliške pokrajine ali ker stekla ne dojemajo kot oviro.

gnezdo stržka

Najenostavneje preprečimo trke tako, da ptice opozorimo na steklo, na primer z nalepkami. Ni nujno, da so nalepke v obliki ujed, lahko so tudi navpične črte ali pike. Pomembno je, da z njimi enakomerno prekrijemo vsaj 5% površine.

Pomaga tudi, če steklo zasenčimo in s tem preprečimo odsev, kar lahko naredimo z mrežo za zaščito pred komarji.

Našli smo oslabeledo, poškodovano ali bolno ptico

Oslabeledo, poškodovano ali bolno ptico najprej umirimo v temnem zračnem prostoru. Najbolje je, da ptico položimo v kartonasto škatlo z odprtinami za zračenje, v katero damo tudi večji kos starega blaga za boljšo oporo, in ji priskrbimo nujno veterinarsko pomoč.

Nujna veterinarska pomoč poškodovanih ali bolnih ptic se izvaja v veterinarskih ambulantah po Sloveniji.

V kolikor želimo pomagati ujedam, sovam in večjim pticam, kot so labodi, štokrlje in čaplje, smo pri rokovanju z njimi še posebej previdni. Ko se ptice poskušajo braniti, nam lahko pri tem s kljunom in kremplji zadajo resne poškodbe. Najlažje jih umirimo tako, da čez celotno telo položimo tkanino, preko katere najprej fiksiramo glavo in peruti.

V kolikor ptica potrebuje nadaljnjo veterinarsko oskrbo, se jo namesti v Zatočišče za živali prosto živečih vrst. Informacije o sprejemu ptic v zatočišče dobite na telefonski številki (02) 876 12 85, 041 518 939.

● Posebej pomembno

● Ptica ne jemljite po nepotrebnem iz narave in jih ne zadržujte v ujetništvu.
● Ob najdbi ptice se vedno dobro prepričajte, da ne gre le za speljanega
● mladiča, ki je še vedno v oskrbi svojih staršev, ali za ptico, ki je v šoku in
● potrebuje le nekaj časa, da si opomore.

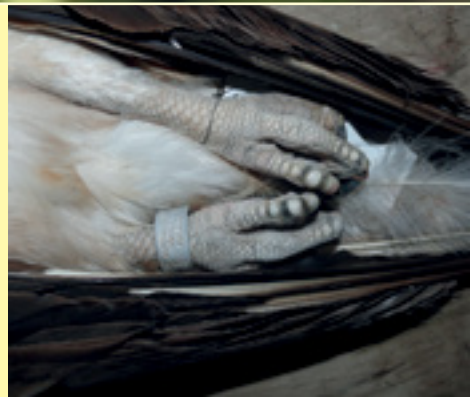
V primeru najdbe domačega
goloba z obročkom obvestite
Zvezo društev gojiteljev
športnih golobov pismonoš
Slovenije: golob-slzveza.si,
info@golob-slzveza.si,
041 776 335.

Našli smo ptico z obročkom

Obročkanje je eden izmed načinov raziskovanja
ptic, predvsem njihovih selitvenih navad.

močvirska sinica

- V primeru najdbe žive ali mrtve ptice z
- obročkom obvestite Prirodoslovni muzej
- Slovenije, Center za obročkanje ptic:
- www.pms-lj.si, dfekonja@pms-lj.si,
- 041 513 440, (01) 241 09 40. **Poleg številke**
- **z obročka si zabeležite datum in natančno**
- **lokacijo najdbe, če je možno, pa tudi vrsto.**

Našli smo večje število mrtvih ptic

mokož

**Če opazite večje število
poginulih ptic, pokličite
Center za obveščanje (112).**

Kaj storimo, če opazimo nezakonit lov in pobijanje ptic?

Razen ptic, ki po lovski zakonodaji sodijo med tako imenovano divjad (to so fazan, mlakarica, gojeni osebki jerebice, sraka, siva vrana in šoja), so vse vrste zavarovane z Uredbo o zavarovanih prosto živčih živalskih vrstah. Zanje velja, da jih je prepovedano »zavestno poškodovati, zastrupiti, usmrtiti, odvzeti iz narave, loviti, ujeti ali vznemirjati«. Nezakonit je tudi lov z živo vabo.

- Če naletimo na nezakonit lov ptic, primer **prijavimo okoljski inšpekciji**. Prijava naj
- bo pisna. V prijavi čim bolj natančno opišimo vse okoliščine prekrška, na primer:
- vrsto in število ujetih oziroma ubitih osebkov, natančen opis načina lova, datum
- in uro dogodka, natančno lokacijo dogajanja, ime in druge podatke o storilcu.
- Pomembno je, da skrbno zberemo dokaze, na primer fotografije.
- Prijavo pošljimo na Inšpektorat RS za okolje in prostor. Več informacij najdete na
- naslovu **<https://stopkrivolov.ptice.si/>**.

Ali lahko odstranimo gnezda lastovk, ki gnezdijo na fasadi?

Vse vrste lastovk so pri nas zavarovane. Zavarovana so tudi njihova gnezda, kar pomeni, da jih je **prepovedano uničevati in odstranjevati**.

To je mogoče le v izjemnih primerih, če izvajalec pred tem pridobi posebno dovoljenje, ki ga izda Agencija RS za okolje po predhodnem strokovnem mnenju Zavoda RS za varstvo narave.

Gnezda je dovoljeno odstraniti tudi v primeru, če ima izvajalec gradbeno dovoljenje (na primer za rekonstrukcijo hiše).

Tudi v primeru naštetih izjem poskrbimo, da gnezd NE odstranjujemo v času, ko lastovke gnezdijo, se pravi spomladi in poleti.

Kako preprečimo onesnaženje fasade pod gnezdi lastovk?

Mestne lastovke, ki pogosto gnezdijo na zunanjih fasadah stavb, za razliko od drugih vrst ptic pevk ne odnašajo iztrebkov svojih mladičev, tako da se ti nabirajo pod gnezdnom.

Če nas to moti, lahko 70–80 cm pod gnezdo namestimo varovalno polico, ki prestreza iztrebke mladičev.

Zakaj je zadnje čase vedno več vran?

Občutek, da je vran več, izhaja iz dejstva, da so v zadnjih desetletjih **ponovno naselile mesta in naselja**. Zaradi sistematičnega preganjanja in zastrupljanja so se vrane od 17. stoletja dalje naselij izogibale. Pred tem pa so bile, podobno kot danes, številčne prebivalke mest.

- Na njihovo veliko število vpliva tudi
- večja ponudba hrane (**smeti**) v mestih
- ter manjše število njihovih plenilcev,
- kot so kragulj, sokol selec in velika
- uharica. Vrane so prav tako spoznale,
- da so v mestih varnejše pred lovsko
- puško.

zastrupljeno kokošje jajce, namenjeno vranam

sraka

K vtisu, da je vran vedno več, pripomore še njihova navada, da se predvsem v času, ko ne gnezdijo, zbirajo v večjih jatah. Podnevi se prehranjujejo na smetiščih, ponoči pa množično prenočujejo v mestnih središčih, kjer je tudi nekoliko topleje.

Ali vrane ogrožajo ptice pevke?

- Vrane so priložnostni plenilci mladičev, jajc
- ali oslabeledih in bolnih ptic, vendar podatki
- kažejo, da v Sloveniji nobena vrsta zaradi
- tega ni ogrožena, saj je delež ptic v prehrani
- vran relativno majhen. Podobno velja tudi
- za druge predstavnike vranov, kot so sraka,
- kavka, šoja in krokar.

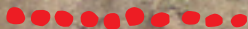
Za razliko od vran pa je dokazano, da so nekatere vrste ptic kritično ogrožene zaradi sprememb v okolju, ki jih povzroča človek, na primer vedno bolj intenzivnega kmetijstva in urbanizacije.

So vrane lahko nevarne za ljudi?

krokar

Spomladi, ko mladiči vran
zapuščajo gnezda in so še slabi
letalci, jih odrasle vrane branijo.

krokar

mladič poljske vrane

Odgneti poskušajo tudi človeka, ki se mladiču
preveč približa, med drugim tako, da **nakažejo
napad** in pri tem glasno krakajo. Do kontakta in
posledičnih manjših prask pride zelo redko.

**V takih primerih se umaknimo stran od
mladiča. V nekaj dneh se bo mladič naučil
leteti in starši ne bodo več napadalni.**

Ali delajo vrane škodo na poljih in vrtovih?

Vrane na poljščinah lahko povzročijo škodo, največ na kaleči koruzi. Vendar je **škoda sorazmerno majhna v primerjavi s koristjo**, saj vrane po poljih preko celega leta pobirajo ogromne količine za kmetijstvo škodljivih ogrcev in drugih žuželk ter glodavcev. V primeru večje škode se za prijavo in povračilo le-te obrnite na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Ker pobirajo odpadke in mrhovino, imajo vrane tako v naseljih kot v naravi pomembno vlogo pri preprečevanju širjenja bolezni.

**Kaj storimo, če žolne ali
detli tešejo luknje v fasado?**

mladič velikega detla

Detli in žolne se prehranjujejo z žuželkami v lesu, do katerih pridejo tako, da v les iztešejo luknje. S kljunom lahko po lesu, pločevini ali fasadah hiš ritmično tolčejo tudi zato, da označujejo svoje območje. Poškodbe fasad se najpogosteje pojavljajo na stavbah iz lesa v gnezditvenem obdobju (od marca do junija).

**Da takšno škodo zmanjšamo ali
preprečimo, poskusimo detle
odvrniti, mesto, kamor tešejo luknje,
pa ustrezno zavarujemo.**

1. bela štokrlja
2. mlakarica
3. kanja
4. skobec

5. čuk
6. veliki skovik
7. postovka

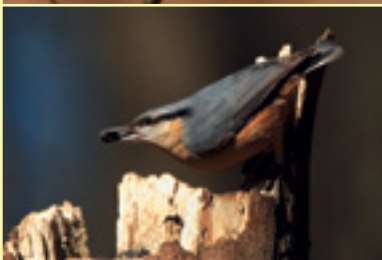
8. siva vrana
9. sraka
10. turška grlica
11. domači golob

- 12. kavka
- 13. šoja
- 14. smrdokavra
- 15. vijeglavka

- 16. veliki detel
- 17. rjavi srakoper
- 18. škorec

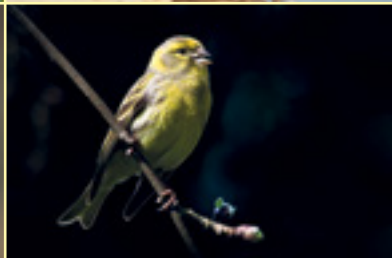
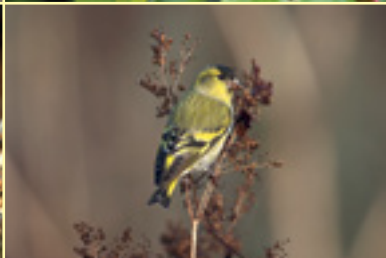
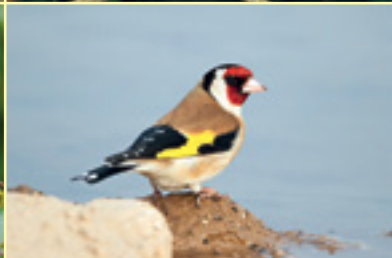
- 19. hudournik
- 20. kmečka lastovka
- 21. mestna lastovka
- 22. kos

23. bela pastirica
24. šmarnica
25. pogorelček
26. taščica

27. dolgorepka
28. velika sinica
29. plavček
30. brglez

31. močvirska sinica
32. menišek
33. čopasta sinica
34. stržek

- 35. sivi muhar
- 36. domači vrabec – samica
- 37. domači vrabec – samec
- 38. poljski vrabec

- 39. ščinkavec
- 40. dlesk
- 41. zelenec
- 42. čizek

- 43. pinoža
- 44. kalin
- 45. lišček
- 46. grilček

Viri, kjer lahko najdete več informacij

Knjige o pticah na vrtu:

- Burton, R. (2005): Življenje s ptiči. Narava, Kranj.
- Esenko, I. (2010): Vrt, učilnica življenja. Oka, otroška knjiga, Ljubljana.
- Geister, I. (1982): Ptice okoli našega doma. Kmečki glas, Ljubljana.
- Singer, D. (2011): Ptičje zbirališče - krmilnica. Narava, Olševsek.

Priročniki za določanje vrst:

- Dierschke, V. (2008): Kateri ptič je to? Narava, Olševsek.
- Eppinger, M., Hofmann, H. (2006): Ptiči. Enostavno in zanesljivo določanje. Narava, Kranj.
- Gooders, J. (1998): Ptiči Slovenije in Evrope. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Lang, A. (2012): Ptice. Opazovanje in prepoznavanje najpogostejših vrst. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Müller, W., Vrezec, A., Šumrada, T. (2016): Ptice Slovenije - mali priročnik. DOPPS, Ljubljana.
- Nicolai, J. (2005): Ptice pevke. Cankarjeva založba, Ljubljana.
- Singer, D. (2004): Kateri ptič je to? Ptiči Evrope. Narava, Kranj.
- Trilar, T., Vrezec, A. (2009): Gozdne ptice Slovenije. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Svensson, L., Mullarney, K., Zetterstrom, D., Grant J., P. (2010): Collins Bird Guide: The Most Complete Guide to the Birds of Britain and Europe. HarperCollins, London.

Posnetki oglašanja ptic:

- Trilar, T. (1999): Ljubljansko barje: skrivnostni svet živalskega oglašanja. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana.
- Trilar, T. (2002): Gozdne ptice Slovenije. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana.
- Jännes, H. in Roberts, O. (2012): Oglašanje naših ptic. Narava, Olševsek.
- Xeno-canto Foundation: www.xeno-canto.org

Atlasi ptic:

- Sovinc, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana.
- Geister, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. DZS, Ljubljana
- Mihelič T., Kmecl P., Denac K., Koče U., Vrezec A., Denac D. (eds.) (2019): Atlas ptic Slovenije. Popis gnezdilk 2002–2017. DOPPS, Ljubljana.

Spletne strani:

- www.ptice.si (spletna stran DOPPS)
- www.rspb.org.uk/advice/gardening (nasveti za pticam prijazno vrtnarjenje)
- gnezdilnice.si (vse o gnezdilnicah)
- www.tujerodne-vrste.info (o tujerodnih invazivnih vrstah)
- www.sdpvn-drustvo.si (o netopirjih)
- www.herpetolosko-drustvo.si (o dvoživkah in plazilcih)

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije – DOPPS

DOPPS sodi med vodilne nevladne organizacije s področja varstva narave in po dobrih treh desetletjih delovanja združuje več kot 1000 ljubiteljev ptic in narave širom po Sloveniji. Društvo je s svojim dosedanjim delom prispevalo k večjemu pomenu naravovarstva v Sloveniji ter prejelo naziv društva, ki deluje v javnem interesu ohranjanja narave, varstva okolja in raziskovalne dejavnosti.

Smo največja nevladna organizacija za varstvo narave v Sloveniji. Delamo za varstvo ptic in njihovih življenjskih okolij. S tem prispevamo k ohranjanju narave in dobrobiti celotne družbe.

Društvo je polnopravni partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International, ki samo v Evropi združuje več kot 2 milijona ljudi.

V okviru društva deluje šest regionalnih sekcij in mladinska sekcija. V sekcijah se družijo aktivni člani in prostovoljci društva, ki s skupnimi močmi izvajajo številne naravovarstvene in druge dejavnosti po vsej Sloveniji.

Iški morost

Škocjanski zatok

Naravni rezervati

Trenutno DOPPS upravlja tri naravne rezervate – Škocjanski zatok, Iški morost in Ormoške lagune, ki skupaj zavzemajo 239 ha. Na teh območjih varujemo ptice z upravljanjem njihovih življenjskih prostorov, hkrati pa so naravni rezervati centri izobraževanja mladih in mesta za oddih ljudi vseh starosti.

Škocjanski zatok

Z ohranjanjem narave varujemo tudi sebe in omogočamo večjo kvaliteto našega življenja.

Ormoške lagune

Ptice okoli nas

2. dopolnjena izdaja

izdalo: Društvo za opazovanje in proučevanje
ptic Slovenije (DOPPS)

zbrala in uredila: Eva Vukelič

avtorji besedil:

Damijan Denac
Ivan Esenko
Jernej Figelj
Tomaž Mihelič
Tanja Šumrada
Eva Vukelič

avtorji fotografij:

Tilen Basle (str. 51 sp., 69 sp.)
Dejan Bordjan (str. 62 št. 3 in 8)
Igor Brajnik (str. 37 zg.)
Peter Buchner (str. 57 sp., 63 št. 15 in 19, 64 št. 25 in 33)
Damijan Denac (str. 69 sp.)
Ivan Esenko (str. 3, 4, 5, 6 zg., sp. d., 8 zg., sp. l., 9 zg., sp. d., 10
sr., 12 sp., 13, 14 zg., sp. l., sp. sr., 16 zg., sp. d., 17 zg., 19 sp.,
20 zg., 21 zg., sp. l., 22, 23, 26, 28 zg., 32 zg., 33 sp., 35, 39 zg.,
43 zg., 44 zg., 45, 46, 47 zg., 59 sp., 60, 61, 63 št. 16 in 18, 64 št.
26, 27, 28, 29, 30, 31 in 34, 65 št. 36, 38, 39, 40 in 44)
Dare Fekonja (str. 2, 14 sp. d., 15, 27 sp. l., 29, 50 sp., 56, 59 zg.,
63 št. 13 in 17, 65 št. 37, notranja stran zadnje platnice)
Jernej Figelj (str. 11 zg.)
Eva Horvat (str. 34 zg.)
Ivan Kogovšek (str. 42)
Aleksander Kozina (str. 62 št. 1)
Kajetan Kravos (str. 65 št. 35)
Tomaž Mihelič (naslovnica, str. 10 sp. d., 11 sp. d., 19 zg., 21 sp.
d., 38 sp., 44 sp., 62 št. 5 in 7)
Borut Mozetič (str. 68 sp. d., 69 zg.)
Jure Novak (str. 25, 36, 63 št. 14)
Alen Ploj (str. 6 sp. l., 24, 63 št. 15, 65 št. 43)
Monika Podgorelec (str. 16 sp. l.)
Borut Rubinič (str. 17 sp. l., 18, 37 sp., 40, 58, 62 št. 2, 63 št. 12)
Arhiv DOPPS - Spring Alive (www.springalive.net) (str. 43 sp.)
Dragana Stanojević (str. 52, 62 št. 4)
Erik Šinigoj (str. 38 zg., 62 št. 6, 64 št. 23, 65 št. 41 in 46, str. 66)
Tone Trebar (www.naturephoto-tone.com) (str. 62 št. 9 in 10, 63
št., 20, 21 in 22, 64 št. 24 in 32, 65 št. 42 in 45, zadnja platnica)
Tomi Trilar (str. 17 sp. sr., 34 sp., 50 zg., 53, 54, 55, 57 zg.)
Barbara Vidmar (str. 20 sp., 68 sp. l.)
Jani Vidmar (str. 12 zg.)
Eva Vukelič (str. 7, 8 sp. d., 9 sp. l., 10 zg., sp. l., 17 sp. d., 27 sp. d.,
28 sp., 32 sp., 33 zg. l., 39 sp., 47 sp., 48, 49, 51 zg., 62 št. 11)

strokovni pregled: Luka Božič, Tomaž Jančar, Cvetka Marhold,
Jožko Račnik

pregled besedila: Jurij Hanžel, Barbara Vidmar

oblikovanje: Jasna Andrić

prelom: Camera d. o. o.

tisk: SCHWARZ PRINT d. o. o.

naklada: 1000 izvodov

DOPPS, Ljubljana, 2020

Tisk brošure je omogočila Mestna občina Maribor.

MESTNA OBČINA MARIBOR

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

598.2:711.45(035)

PTICE okoli nas / [avtorji besedil Damijan Denac ... [et
al.]; zbrala in uredila Eva Vukelič; avtorji fotografij Tilen
Basle ... et al.]. - 2. dopolnjena izd. - Ljubljana : Društvo za
opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, 2020

ISBN 978-961-6674-34-8

1. Denac, Damijan 2. Vukelič, Eva
COBISS.SI-ID 28856067

Vse fotografije so nastale brez vznemirjanja ptic. Sicer pa
velja – če fotografirate ptice, bodite pri tem obzirni in jih ne
fotografirajte na gnezdu.

Pomagaj nam

pri varstvu ptic in narave v Sloveniji

postani član Društva za opazovanje
in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

S članstvom v DOPPS boš:

- postal del društva, ki trenutno z več kot 1000 člani aktivno prispeva k varstvu ptic in njihovih življenjskih prostorov,
- dobil obilo priložnosti za sodelovanje pri prostovoljnem naravovarstvenem delu in za druženje z drugimi člani društva,
- lahko postal aktiven član regionalnih ali Mladinske sekcije ter se udeleževal ornitoloških taborov in srečanj za mlade,
- imel možnost, da se udeležuješ mesečnih predavanj o pticah in varstvu narave ter vodenih izletov po Sloveniji in tujini,
- prejemal poljudno revijo Svet ptic (4x letno) in po želji strokovno ornitološko revijo Acrocephalus.

Skupaj za ptice in ljudi!

DOPPS

Tržaška cesta 2
p.p. 2990
1001 Ljubljana
T (01) 426 58 75
F (01) 425 11 81
dopps@dopps.si
www.ptice.si

www.facebook.com/DOPPSptice